

Overweging. 5^e zondag na Pasen, 2 mei 2021

Er waren twee dingen die mij bij de voorbereiding van deze viering raakten: een tekst van Henriëtte Roland Holst en een berichtje over 'ontworteld zijn'.

Beide dingen pasten bij de lezingen van vandaag.

In het berichtje stond:

“Veel mensen in deze wereld zijn ontworteld. Weg uit hun land, stad en familie. Ze leven niet meer in de omgeving waar ze zijn geboren. Er zijn mensen die gevlucht zijn omwille van geweld of armoede en proberen elders opnieuw wortel te schieten. Anderen worden als kind door hun ouders weggegeven en groeien op in een ander land en in een nieuwe familie. Geldzucht heeft mensen vervreemd van elkaar en omwille van hun geld gaan mensen ergens anders wonen. Gelovigen die zich niet meer thuis voelen in hun eigen kerk gaan op zoek naar een geloofsgemeenschap waar ze meer aansluiting vinden. Veel mensen zijn dus om diverse redenen ontworteld en verplant. Soms gaat dit voorspoedig, maar altijd blijft er – vroeg of laat – een hang of heimwee naar de plek waar een mens wortel heeft geschoten.”

Dus: Verbondenheid, je verbonden voelen met een plek, met anderen is levensnoodzakelijk. Het vermeerderd je draagkracht en maakt je weerbaarheid groter. Afgesneden zijn, aan de kant gezet worden, doet pijn. Het verdort het leven. Een mens heeft telkens nieuw levenssap nodig.

En H. Roland Holst schrijft:

*heen en weer geslingerd - ken ik rust noch duur
was ik maar een wingerd, - had ik maar een muur.*

Het beschrijft heel dichtertlijk het gevoel van ontworteld zijn.

Het is ook de situatie waarin de eerste leerlingen van Jezus zich ten tijde van Johannes zich bevinden. Ontheemd, niet meer thuis in de synagoge van hun Joodse broeders en zusters en vol van idealisme om hun grote voorbeeld Jezus van Nazareth te volgen. Ze voelen zich misschien ook 'ontworteld', losgesneden van hun oude zekerheden en zijn op zoek naar wat hen verbindt rond Jezus van Nazareth. Voor hen schrijft Johannes en hij gebruikt daarvoor het mooie en voor die tijd heel begrijpelijke beeld van de wijnstok: Jezus is de wijnstok, waarvan de leerlingen de ranken zijn en de Vader, God, is de wijngaardenier die goed voor zijn wijnstokken wil zorgen. Maar dit is geen exclusief beeld van Johannes, die het Jezus alleen in de mond legt. Nee, Jezus zelf gebruikt het beeld ook, en de profeten vóór hem, zoals Jesaja en Jeremia, gebruikten het ook al.

Jezus praat voortdurend over zijn verbondenheid met God, zijn Vader. Vanuit die verbondenheid kan Hij doen wat Hij doet: opkomen voor recht en vrede, zich verzetten tegen onrecht en opkomen voor de zwakken. Zijn band met de Vader voedt als het ware zijn hele levensprogramma.

En dat legt Hij zijn leerlingen voor: want ook zij zijn verbonden met Hem en met zijn Vader. Niet als een les of taak, maar in een aansprekend beeld. Zoals de ranken alleen maar kunnen leven als ze verbonden zijn met de wijnstok, zo moeten/ kunnen de leerlingen een eenheid vormen met God, met Jezus en met elkaar. Want alleen zo brengt de wijnstok goede vruchten voort, alleen zo kunnen de leerlingen doen wat Jezus deed. Daarmee drukt Jezus/ Johannes zijn leerlingen (en daarmee ook ons) opnieuw op het hart: zorg dat je met Mij verbonden blijft en goede vrucht draagt.

Vrucht dragen is echter geen synoniem van succes, prestatie of efficiëntie.

Die woorden vinden we niet in het evangelie. De vruchten waaraan Jezus denkt kunnen enkel vruchten zijn van liefde, dienstbaarheid en eenheid.

Met Roland Holst zou ik zeggen:

durf ik te kijken en om te zien naar wie heen en weer geslingerd worden, onzeker zijn, ontheemd of ontworteld;

durf ik een stukje muur te bieden, te zijn; een houvast of op zijn minst een klein ankerpuntje waar iemand even kan rusten en houvast vinden.....

durf ik mijn geloof te laten zien, ook al voel ik me heen en weer geslingerd tussen twijfel en hoop, tussen onmacht en vertrouwen.....

durf ik mezelf onderdeel te laten zijn van die wingerd en mijn eigen ikje opzij te zetten voor het belang van die wijngaard....

God kan niet zonder mensen. Hij leeft zich uit in hen zolang zij zich niet van Hem losmaken. Gelovig zijn is zich niet klein voelen voor God. Integendeel.

Geloven is groeien en groter worden omdat wij Hem in ons laten werken, omdat wij ons door Hem laten snoeien. De vruchten van onze inzet dragen zijn waarmerk.

In geloof zijn we verbonden met Jezus en met de Vader,
in liefde zijn we verbonden met onze medemensen.

Tot slot een kleine anecdote:

Er was eens een abdis die erg gewaardeerd werd in haar streek. Men zei dat ze visioenen had. Ze was ook bekend om haar mooie gebeden. De mensen vertelden dat ze een heilige was. Een man wilde er meer van weten. Op een winteravond ging hij naar de abdij en liep daarbij door regenplassen en modder. In de spreekkamer wachtte hij op de abdis. Toen ze verscheen, viel hij uitgeput neer in een stoel. 'Aai, mijn voeten! Ze zijn stuk van het lopen,' klaagde hij. 'Wil je me even helpen om mijn laarzen uit te trekken a.u.b.?' De abdis glimlachte en zei: 'Momentje, ik roep een zuster...'

Toen stond de man op en zei: 'Laat maar, ik weet genoeg'... en hij vertrok.